

Skötselplan för naturreservatet Ösan, Bengtsfors kommun

Fiskgjuse skådas bäst från Ösan, för på Småholmarna råder landstigningsförbud
foto: www.commonswikimedia.org

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreseptatet Ösan är indelat i ett stort och ett mindre skötselområde samt en parkeringsplats. Det utgår från den skötsel som ska genomföras, vilket beskrivs nedan, kopplat till skötselområdeskartan som finns sist i detta dokument. Skötselområdena är:

1. Områden med naturvårdande skötsel (1a-1b)
- 2: Område utan åtgärder
3. Parkeringsplats

Skötselområde 1a och b: Områden med naturvårdande skötsel (totalt för området ca 14,2 ha)

Beskrivning av området samt dess historia

Området består till största delen av frodig, varierande lövskog med bl a ek, lind, lönn, ask, asp, björk, gråal, klibbal och sälk med inslag av gran och tall och på några ställen inslag av avenbok, bok, fågelbär respektive alm. Det finns en mindre sumpskog, ett alkärr sydost om parkeringsplatsen, med bl. a klibbal och gråal. Vatten från detta område rinner vid högflöde ut i Laxsjön. Dessutom finns en björkskog längst i norr. I naturreseptatet finns inslag av död ved och gamla träd, särskilt i mittpartiets södra del. Vidare finns här hassel, brakved, skogstry och olvon. På några ställen finns hagtorn, slån respektive tibast. Floran i övrigt är också rik, bl. a förekommer trolldruva, sötvedel, ormbär, glansnäva, kungsmyntha, hässleklocka och rikligt med blåsippor. Skogsstyrelsen har noterat att signalarten grynig filtlav förekommer i området. När det gäller faunan kan nämnas att vitryggig hackspett tidigare har observerats i området. Rödlistade kända arter inom naturreseptatet Ösan är mindre hackspett och i Laxsjön finns eventuellt fortfarande flodkräfta samt sjösyrsa. (Årta har också noterats i Laxsjön 1991.)

Det finns små partier av nordsydligt orienterade berg, bestående av lerskiffer med kalkinnehåll, på flera ställen i skogen och de har en kalkgynnad torrängsflora. Dessa små partier är relativt opåverkade av skogsbruk.

Historiskt sett har markerna använts av ett eller flera torpställen och markerna betades då och det bedrevs ängsskötsel. Enligt Häradskartan 1890-1897 (Baldersnäs J112-62-17) bestod nästa halva området av ängsmark och resten är blandskog. Enligt Storskifteskartan 1815 fanns 8 olika ängar och det står att läsa att ängarna bestod av sandmyllejord och var magra och bergaktiga. Enligt dessa kartor syns ett torp vid bukten, söder om planerad parkeringsplats. Ett torpställe uppges muntligen ha legat i östra delen, vid den plats som fortfarande är markerat på kartan som öppen ängsmark i skogen. På den ängen växer idag mest kirskål och nässlor. Det tycks i dagsläget vara ett för omfattande arbete att helt restaurera denna äng till artrik slåtteräng men detta kan komma att ske i framtiden. Detta område ska slås regelbundet och på så sätt hållas öppet.

Alkärret

© foto: Renée Olsåker

Bevarandemål och syfte

Syftet är att utveckla de mycket höga naturvärdena i lövskogen, som är en god fågelbiotop med tillgång till död ved samt gamla och murkna lövträd, genom att sköta skogen så att den rika florán, fågellivet och faunan i övrigt bevaras. Målet är att på sikt skapa en renodlad lövskog med ett ännu större inslag av död ved och gamla träd. Målsättningen och syftet är också att torrängsfloran i ovan nämnda små bergspartier bevaras och kan utvecklas.

Tjärblomster

© foto: Anette Levin

Trolldruva

© foto: Renée Olsåker

Riktlinjer för skötsel inom skötselområde 1 a

Gallring av barrträd ska utföras vilket gynnar lövträden och särskilt viktigt är att börja på ställen där barrträd tränger lövträd. Alla grova tallar sparas. Granen avverkas till i det närmaste 100 %, i detta område 1 a. Det är angeläget att skapa luckor och skiktning i lövbeståndet för att få till småbryn och gynnsammare häckningsklimat. Buskar och träd på hållmarkerna ska tas bort och vegetationen i närheten begränsas för att få hållmarkerna mer solbelysta.

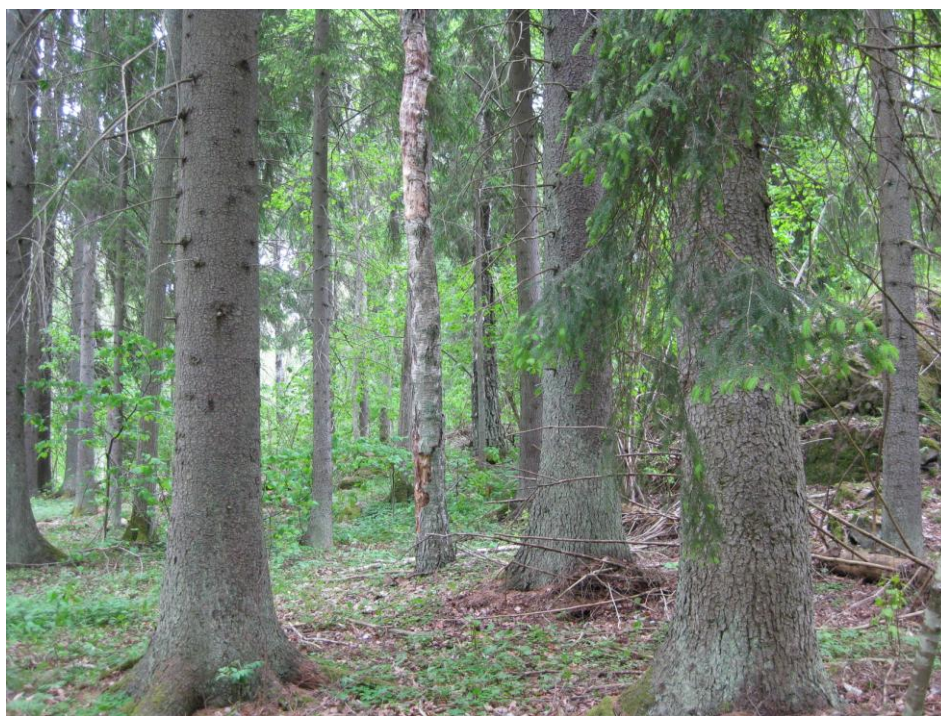
Ringbarkning av al och björk är ett bra sätt att skapa död ved för att öka tillgången på föda, vilket gynnar bl a hackspettarna. Med fördel ringbarkas de björkar som tränger sälg, asp eller ek. Ringbarkningen utförs långt från strövstigarna för att minska risken för nedfallande döda träd över stigarna. Stigar ska röjas från sly och nedfallna träd. Nedtagna träd och ris lämnas på lämpliga ställen. Ängen i östra delen ska slås med slätterbalk.

Tysklönn, s.k. Sykomorlönn, som växer i ett område nära parkeringsplatsen ska tas bort, eftersom den är inplanterad och ”invaderar” omgivningen genom att konkurrera ut naturligt förekommande växter. Silvergranar, vilka också är artfrämmande, finns också i nordvästra delen av reservatet och dessa silvergranar, utom en enda grov silvergran, ska tas bort.

Sedvanligt underhåll ska ske av rastplatsen med vindskydd, informationstavla, sittbänkar och eldstad. Ved körs fortlöpande ut för att minimera risken att besökare tar ved på ett olämpligt sätt. En spång kommer att byggas där strövstigen går fram i västra delen av området, där vatten från alkärret rinner ut i Laxsjön.

Riktlinjer för skötsel inom skötselområde 1b med parti av grov gran med inslag av lövträd

I detta mindre område ska de grova granarna och grova lövträden bevaras. Det ska ske ringbarkning eller frihuggnings av träd som tränger grov gran eller grova lövträd.

© foto: Anette Levin

Skötselområde 2: Område utan åtgärder (totalt ca 4,5 ha)

Beskrivning av området

En gles blandskog av tall och gran med ett litet inslag av lövträd utgör största delen av detta skötselområde 2 som ligger i sydligaste delen av reservatet. På Småholmarna finns också en gles blandskog av tall och gran med ett litet inslag av lövträd.

Det finns några små partier av berg bestående av lerskiffer med kalkinnehåll, bl. a skifferbergsbranten i sydost mot Laxsjön, vilka har en kalkgynnad torrängsflora. Dessa små partier är relativt opåverkade av skogsbruk.

Bevarandemål och syfte

Syftet är att bevara de höga naturvärdena i detta område. Målet är att bevara den glesa tall- och grandominerade skogen, med gamla grova tallar, enstaka grova granar och en del lövträd. Målsättningen är också att torrängsfloran i ovan nämnda bergspartier bevaras orörda.

Riktlinjer för skötsel

Skötseln blir minimal och det innebär i princip fri utveckling i detta skötselområde 2. Inga skogliga åtgärder utförs i normalfallet i området där gran och tall dominerar. Endast om stora mängder ungplantor av barrträd eller mycket lövsly skulle uppstå så får aktuella småbuskar/barrträd tas bort. Någon enstaka grov tall, grov gran eller äldre lövträd kan få frihuggas om de trängs av andra träd. Inga skogliga åtgärder utförs heller i normalfallet på Småholmarna. Inga skogliga åtgärder utförs på hållmarkerna utom att enstaka träd och buskar får tas bort och likaså får vegetationen i närheten begränsas för att få hållmarkerna mer solbelysta.

Sedvanligt underhåll ska ske av de tre rastplatserna med sittbänkar, informationstavlor och eldstäder. Ved läggs fortlöpande vid rastplatserna, för att minimera risken att besökare tar ved på ett olämpligt sätt. Från början finns bara ett vindskydd på en rastplats i skötselområde 1, men på sikt kan det komma att uppföras vindskydd vid rastplatserna i detta skötselområde 2.

© foto: Anette Levin

Skötselområde 3: Parkeringsplats med tillhörande väg

Riktlinjer för skötsel

Parkeringsplatsen som finns i nordvästra delen av naturreservatet är också vändplan för vägen in till reservatet. Vägen ska förseas med grus och två mötesplatser ska anordnas. Parkeringsplatsen ska grusas och markeringar göras för parkering av cirka 6 bilar. Ett stopp kommer att placeras så att det inte går att köra ner till den östra, större rastplatsen som är försedd med vindskydd. En stor informationstavla placeras i anslutning till parkeringsplatsen.

Friluftsliv

Beskrivning

Området ingår i det så kallade DANO-området (sjösystemet Dalsland-Nordmarken sammanbundet genom Dalslands kanal). Båtar som följer Dalslands kanal passerar väster om Ösan. Det är lätt att gå iland med kanot i Ösans naturreservat.

Området har länge använts för friluftsliv. Vid Laxsjön finns det fyra rastplatser med grillmöjligheter för besökare i området, den första i nordöstra delen av reservatet vid en bukt med sandstrand och ett äldre vindskydd, den andra i sydöstra delen ovanför den branta skifferberghällen och den tredje finns vid en bukt på västra sidan. Den fjärde rastplatsen finns vid den smala "halsen" som leder över till sydligaste delen och denna rastplats nås lättast med kanot från bägge håll. Det finns sittmöjligheter vid eldstäderna på rastplatserna. I naturreservatet finns en strövstig som leder runt i en slinga. Det finns en bred stig som leder över Ösans norra del ner till sandstranden med vindskyddet. Det finns också flera andra sandstränder lämpliga för bad. Stigarna i Ösans naturreservat röjs, förbättras och skyltas i samband med reservatsbildningen så att det ska gå att vandra runt i naturreservatet.

©foto: Anette Levin

© foto: Anette Levin

Bevarandemål och syfte

Syftet är att bevara och sköta området så att det fortsätter att vara värdefullt för friluftslivet. Målet är att öka antalet besökare i området.

©foto: Anette Levin

© foto: Renée Olsåker

Skötselplan

En stor informationstavla om naturreservatet ska finnas vid parkeringsplatsen i norra delen nära ingången till reservatet. Några små informationstavlor om naturreservatet sätts vid rastplatserna. Kommunen ansvarar för att det finns ved vid grillplatserna för att eliminera riskerna med vedplockning i naturreservatet. Stigarna ska vara markerade och leda i en rundslinga. Skyltning görs också utanför naturreservatet på lämplig plats som visar vägen till naturreservatet Ösan.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Kommunens arbetsmarknadsenhet, AME, ansvarar för att uppföljning av bevarandemålen för skötselområdena genomförs vart 5:e år.

Uppföljning av skötselplan

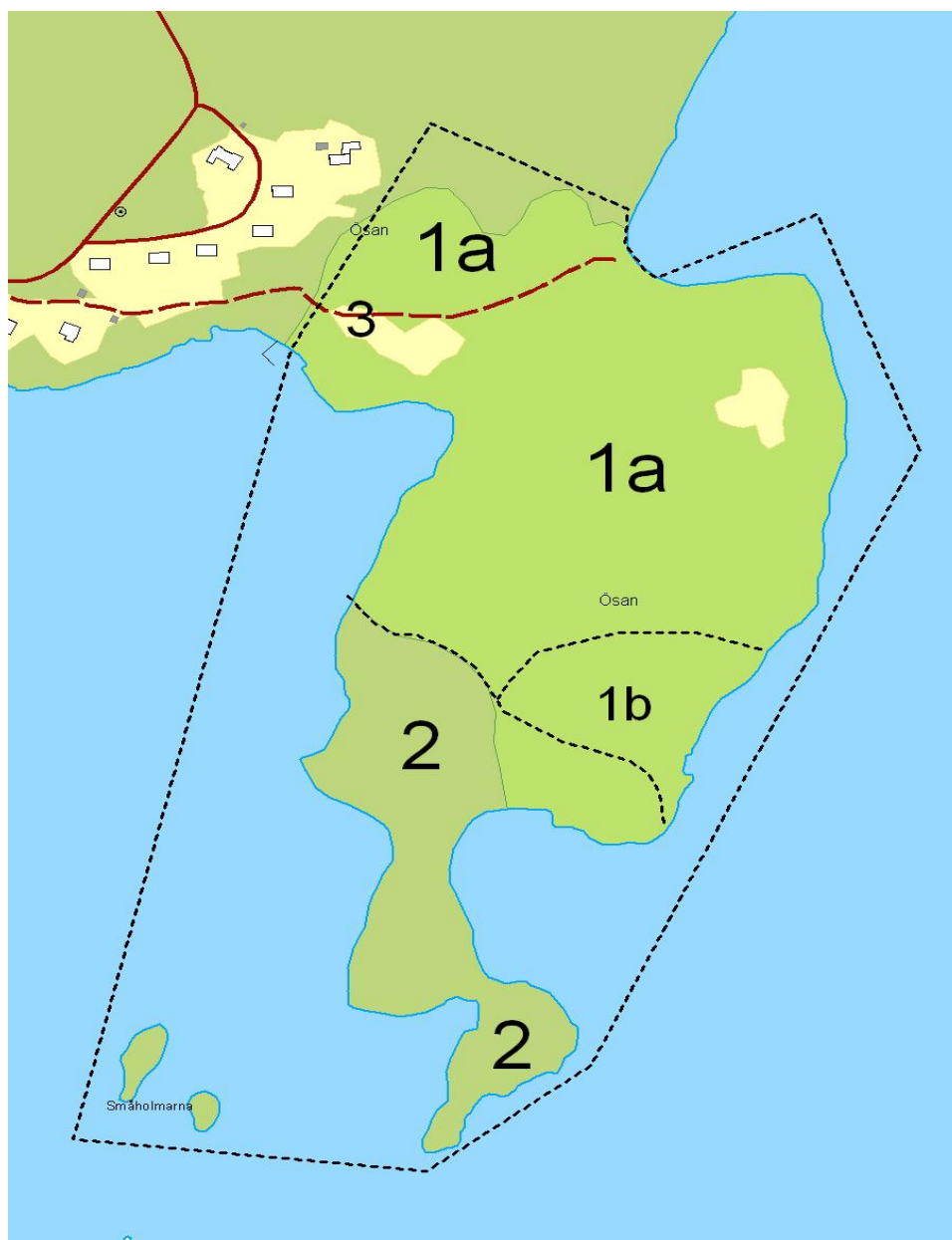
Kommunens arbetsmarknadsenhet ansvarar för att uppföljning av skötselplanen genomförs varje år för informationsskyltar, strövvstigar samt grillplatserna.

Kommunens arbetsmarknadsenhet ansvarar för dokumentation av vilka åtgärder som genomförts och när de har genomförts. Tillsynsmyndigheten (Dalslands miljökontor) följer upp åtgärderna.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Vilket område	Prioritet	Finansiering
Stor informationstavla	2011	Vid parkeringsplats vid ingången i norr till reservatet		Naturvårdsbidrag 50% / eget arbete Arbetsmarknadsenheten 50%
Små informationstavlor Parkeringsplats anläggs	2011-2012	Vid de 4 rastplatserna Parkeringsplats		Naturvårdsbidrag 50% eget arbete AME 50%
Frihuggning av grova tallar	Inom 5 år	1		Naturvårdsbidrag 50% eget arbete AME 50% därefter kommunens årliga budget till AME
Ringbarkning av björk/al	Inom 5 år	1		Naturvårdsbidrag 50% eget arbete AME 50% därefter kommunens årliga budget till AME
Avverkning av gran	Inom 5 år	1		Natursvårdsbidrag 50% / eget arbete AME 50% därefter kommunens årliga budget till AME
Markering av gränser stigar, skyltning, försiktig röjning av stigar	2011	1 och 2		Naturvårdsbidrag 50% / eget arbete Arbetsmarknadsenheten 50%
Grillplatser repareras sittbänkar repareras/uppförs. Spång anordnas. Vindskydd renoveras eller tillkommer på sikt.	2011-2012	1 och 2		Naturvårdsbidrag 50% / eget arbete Arbetsmarknadsenheten 50%
Fastkedjad såg Ved till grillplatserna	Årligen	1 och 2 vid grillplatserna		Kommunens årliga budget, Arbetsmarknadsenheten

Skötselområdeskarta

1. Områden med naturvårdande skötsel (1a-1b)
2. Område utan åtgärder
3. Parkeringsplats med tillhörande väg